

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÉTEL

(30 punct)

Îrja a vizgalapra az alábbi kijelentésekkel kapcsolatos helyes válaszok betűjelét. Egyetlen válasz lehet helyes.

1. L. Blaga filozófus szerint az emberi lét értelme:

- a. a szociabilitás
b. a szuverenitás elve
c. önmagával szembeni felelősség
d. az alkotói sors

2. Azon elméleteknek, amelyeknek alapját képezi a jó és a rossz:

- a. epikus
b. morális
c. tudományos
d. az igazság elve

3. Erkölcsi szempontból egy ellentmondásos morális probléma, mint például a mesterséges intelligencia, explicit módon az alábbi elmélet szerint tárgyalta:

- a. deontológiai etika
b. alkalmazott etika
c. hedonizmus
d. eudaimonizmus

4. Általános értelemben a szabadság a következőre vonatkozik:

- a. a megszorítások hiányára
b. számos korlátozásra
c. a megszorítások jelenlétére
d. a jogok tiltására

5. A többiekkel való megfelelő együttélés tekintetében az ember természete:

- a. uralkodó
b. despotikus
c. hedonista
d. társadalmi

6. Akkor beszélhetünk teleológikus etikáról, ha boldogság úgy fogható fel:

- a. mint cél
b. mint visszaélés
c. az embertársak kihasználásának eszköze
d. manipulációs eszköz

7. J. P. Sartre egzisztencialista filozófus úgy véli, hogy:

- a. az ember szabadságra ítéltetett
b. az emberi lény független az istenségtől
c. az ember korlátozott szabadságnak van alárendelve
d. az emberi lét a számítógépektől függ

8. Az emberi természet egy sor olyan tulajdonságot jelent, amelyek:

- a. meghatározzák az embert
b. nem léteznek
c. kitaláltak
d. meghatározzák a semmit

9. A kanti erkölcs alaja:

- a. katagorikus imperatívusz
b. a boldogság maximalizálásának az elve
c. a hasznosság
d. pragmatizmus

10. A boldogság problematikája, miszerint a lélelek tevékenysége összhangban áll az erénnyel, az alábbi filozófus tárgyalta:

- a. B. Russell
b. Platón
c. Arisztotelész
d. L. Wittgenstein

II. TÉTEL

(30 pont)

A. Elemezze egy oldalban a *szabadság szociál-politikai* kérdését filozófiai szempontból. Pontokat ér:

- a) egy filozófus megnevezése, aki az írásaiban a *szabadság szociál-politikai kérdésével foglalkozott* **1 pont**
- b) annak a filozófiai tézisnek/gondolatnak az azonosítása, ami a *szabadság szociál-politikai kérdéseire vonatkozik* **2 pont**
- c) annak a filozófiai tézisnek/gondolatnak a kifejtése, amelyet a b) alpontban már azonosított **6 pont**
- d) a megfogalmazott filozófiai tézis/gondolat szemléltetése egy konkrét példán keresztül a jelenkori társadalomban **4 pont**
- e) említse meg az emberi cselekedetek azon következményét, hogy ha az ember abszolút szabadsággal rendelkezne **1 pont**
- f) a megfelelő szaknyelvezet használata **1 pont**
- g) a megadott terjedelem betartása **1 pont**

B. Érveljen az alábbi tétel mellett vagy ellen, miszerint: *minden hatóság az egyéni szabadság korlátozására törekszik.* **8 pont**

C. Egy konkrét példa segítségével mutasson be egy olyan helyzetet, amelyben az egyéni választások befolyásolják a társadalom működését! **6 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészt!

Ezek az emberi lények nem lehetnek csupán egyéni célok, amelyek léte a saját cselekvéseink szempontjából értékelhetők, hanem objektív célok, vagyis önmagukban vett célok, amelyek köré nem lehet egyetlen más célt sem társítani, ezek számára, mint eszköz szolgálhat, mert ezek nélkül sehol nem találhatók abszolút értékek.

(Imm. Kant, *Az erkölcsök metafizikájának alapvetése*)

1. Az adott szövegrész alapján fogalmazza meg a filozófiai mondanivalót! **4 pont**
2. Körülbelül fél oldalas terjedelemben, mutasson rá egy összefüggésre, amely a *racionális lény* és az *objektív cél* fogalmak között létezik, alkalmazva a fenti fogalmak filozófiai értelmét.

Pontokat ér:

- a) a két megadott fogalom filozófiai értelemben vett használata **2 pont**
- b) a megadott kifejezések közötti összefüggés felismerése **6 pont**
- c) a leírt szöveg koherenciája **1 pont**
- d) a megadott terjedelem betartása **1 pont**

3. Indokolja személyes álláspontját, a szövegben megjelenő filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. A jelenben létezik egy sor alkalmazott etikai kérdés.

- 1. Nevezze meg az alkalmazott etika két tulajdonságát! **4 pont**
- 2. Érveljen mellette vagy ellene, melynek megfelelően az eutanázia erkölcsileg nem igazolható! **6 pont**